

SMØRELSE. Saudi-Arabien må acceptere, at landet rykker ned i Mellemøstens hækkeorden i forhold til arvefjenden Iran, hvilket især skyldes, at man har prioriteret kortsigtet smørelse af klanledere over langsigtede reformer af økonomien. Arkivfoto: AP Photo

Nedtur. Griske prinser svækker Saudi-Arabien

Historisk lave oliepriser, korrupktion og forstokket politisk styreform sætter Saudi-Arabien under pres.

ANALYSE

Den lave oliepris truer stabiliteten i Saudi-Arabien, et af Mellemøstens vigtigste lande. Mellem 10 og 12 mia. dollars fosser hver måned ud af den saudiske stat. Med den fart er landet bankerot om fire til fem år. Landets høje cigarføring i regionen, udgifterne til dens unproductive befolkningens høje levestandard og de lave oliepriser hænger ganske simpelt ikke sammen. Hvis vi ikke skal se endnu en nedsmeltning i det i forvejen katolske Mellemøsten, må saudierne transformere deres kapitalintensive og job-svage olieøkonomi til en produktionsøkonomi, der skaber rigtige jobs og gør

SØREN SCHMIDT

landet mindre afhængigt af olien. Et sådant kursskifte har to udfordringer:

FOR DET FØRSTE bliver det nødvendigt at skære ned på militæruddgifterne og det økonomiske engagement i det øvrige Mellemøsten. Saudi-Arabien bliver kort sagt nødt til at acceptere, at landet rykker et par takker ned i Mellemøstens hækkeorden i forhold til sin arvefjende Iran. Men konflikten med Iran skyldes ikke alene en geopolitisk rivalisering, men også Saudi-Arabiens ideologiske selvforståelse som forsvarer af den sande (sunnit) islam over for det kætterske (shiitiske) Iran.

Ud over de høje velfærdsudgifter er styrets interne legitimitet nemlig forbundet med dets politiske alliance med det wahhabistiske broderskab, der bygger på en puritansk version af sunniislam, og som ser shiismen som en fjende, der bør bekæmpes. Hvis Saudi-Arabien skal neddrole kappestriden med Iran, vil det også betyde, at dets interne politiske magtgrundlag skal ændres. Har styret den nødvendige autonomi i forhold til sit magtgrundlag i det wahhabistiske broderskab, der gør det i stand til at prioritere en sådan – smertefuld, men nødvendig – justering af sin udenrigspolitik? Eller

anderledes udtrykt: Er ledelsen i stand til at prioritere en udenrigspolitik, der står mål med landets midler, men strider mod landets ideologi? Den saudiske stat har ikke tidligere vist, at den har en sådan manøvreduktighed i forhold til sit interne magtgrundlag, så en vis skepsis vil også denne gang være på sin plads.

FOR DET ANDET bliver Saudi-Arabien nødt til at skære i sine enorme civile offentlige udgifter og omprioritere de resterende til at understøtte en økonomisk udvikling baseret på produktion og den private sektor. Heller ikke her er der nogen

trøst at hente i landets historie.

Da oliepriserne faldt drastisk i 1980'erne fra deres høje niveau i 1970'erne, opretholdt Saudi-Arabien ufortrødent sit høje offentlige udgiftsniveau og dermed sit underskud og finansierede det med at trække på sin økonomiske opsparing helt frem til 00'erne, hvor landet blev reddet af oliepriserens nye himmelflugt. I 2015 gik Saudi-Arabien igen på lånemarkedet for at finansiere sit underskud og er endnu ikke begyndt at reformere sin økonomi.

Forklaringen på styrets manglende lyst og evne til at reformere sine offentlige

udgifter har man også her forklaret med dets manglende autonomi – denne gang over for den anden del af sit politiske grundlag, nemlig den enormt store kongefamilie og klanerne, der ikke har vist sig villige til at acceptere en midlertidig nedgang i deres apanager og øvrige subsidier for at redde styret på længere sigt.

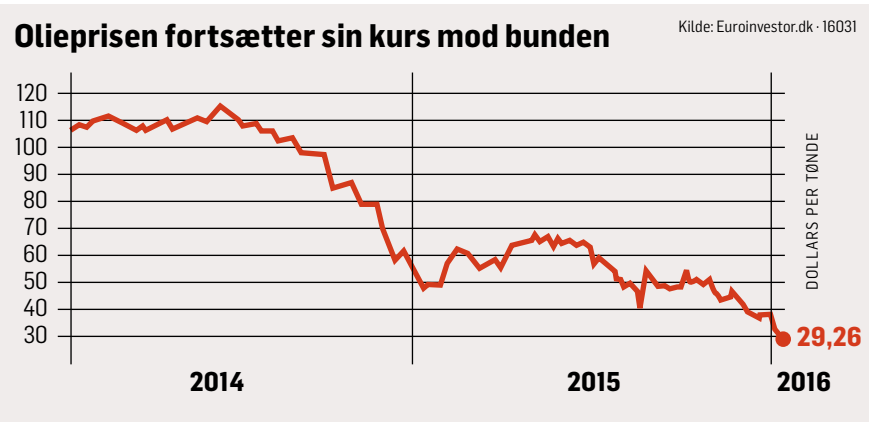
Spundet ind i et netværk af religiøse netværk, klaner og griske prinser har landets magthavere svært ved at føre en politik, der tilsidesætter andre hensyn til fordel for statsræson, dvs. statens overordnede interesser. Flere forskere karakteriserer da også derfor Saudi-Arabien som en kolos på lerbjerge: mægtig at skue, men i realiteten meget skrøbelig.

KONKLUSIONEN ER, at det langtfra er sikkert, at Saudi-Arabien vil være i stand til at gennemføre så komplicerede ændringer af sin politiske økonomi over de næste fire-fem år, som de nye lave oliepriser gør nødvendige. Hertil kommer, at de 15 pct. af landets egen befolkning, der bekender sig til shiislam, føler sig marginaliserede såvel økonomisk som identitetsmæssigt. I den østlige del af landet, hvor shiitterne bor, simrer allerede en borgerkrig, hvor flere hundrede af styrets sikkerhedsfolk er blevet dræbt.

Et Mellemøsten, hvor adskillige stater er brudt sammen, og hvor de geopolitiske relationer er under hastig forandring, har ikke lige netop brug for, at et stort og afgørende land som Saudi-Arabien bliver det næste i rækken af fejlslagne stater. Hvis et økonomisk sammenbrud fører til, at huset Saud bliver udfordret, og landets politiske sammenhængskraft svækkes, kan det blive meget alvorligt.

DEN SAUDISKE stat sidder på et tæppe, hvis bule af uløste spændinger og problemer bliver større for hver dag: et stift politisk system, som ikke rummer de store reformmuligheder, en uafklaret arvefølge, et militær, hvis uansvarlige eventyr i Yemen ikke tyder på den største duellighed, en ny og uefaren hersker (og ikke mindst hans eventyrlystne søn, forsvarsministeren) og en voksende arbejdsløs ungdom, hvis kulturgrundlag er fundamentalistisk islam. Det forekommer – for nu at sige det mildt – ikke at være opskriften på noget rart.

Søren Schmidt er mellemøsteskspert og lektor ved Aalborg Universitet. Dette er anden og sidste del af miniserie om Saudi-Arabien. Første del blev bragt i går.

... Børnekonventionen er i skred

Men den nævnes kun undtagelsesvis i lovgivning og domstolsafgørelser. Derfor får Børnekonventionen ikke den placering – den legitimitet – den skulle have for at trænge igennem og blive en spydspids og en murbrækker. Den danske lovgivning har været tøvende over for en inddragelse af Børnekonventionen. Det er, som om der er en hemmelig 'kode' i de relevante ministerier om ikke at nævne Børnekonventionen der, hvor den kunne få kredit. Derfor går implementeringen svagt eller er næsten ikke-eksisterende. Sådan var konklusionen på en analyse af Børnekonventionen i Danmark, foretaget af mig selv og to kolleger i 2011.

DET VAR NATURLIGVIS en noget mismodig konklusion. Men hvorfor er det gået på den måde? Hænger det sammen med, at vi ikke har inkorporeret Børnekonventionen? Det er klart en del af forklaringen, ingen tvivl om det. Konventionen ville have stået langt stærkere, hvis den var skrevet ind i dansk lovgivning – hvad også FN's Børnekomité er helt på det rene med.

I sine kommentarer til rapporteringen fra Danmark siger komiteen i 2011, at når konventionen står så svagt i Danmark skyldes det, at den ikke er inkorporeret i dansk lovgivning. Hænger det sammen med et Børneråd, der let får vægt på sociale og pædagogiske forhold? frem for en Børneombudsmand med vægt på retlige forhold? Det er den situation, vi står med i dag, hvor vi må sige, at Børnekonventionen i Danmark er uden styrke og kraft til at være et værn for asylsøgende børn og her-

Med et snuptag er asylsøgende børn skrevet ud og sat i bås med personer med ulovligt ophold

nr. 3 for børn og unge i serviceloven kommer ind i billedet. Den blev ændret i januar 2014, og nu er der så igen lagt op til ændringer med udsendelse af høringsudkast i marts 2015.

OPRINDELIG STOD DER i vejledningens afsnit 17, at alle børn, der opholder sig i Danmark, er omfattet af servicelovens bestemmelser. Derfor er børn på asylcentre som udgangspunkt også omfattet af loven.

Den bestemmelse ændrede man i 2014, så der nu står, at serviceloven kun gælder for børn, der har lovligt ophold her i landet. Og så tilføjer man, at børn, der har ulovligt ophold eller opholder sig her som asylansøgere, ikke hører under servicelovens bestemmelser. Det er fuldt ret stiller Dansk Flygtningehjælp i sit hørings svar fra april 2015 spørgsmålet om, hvor grundlaget er for dette. Kan man ophæve noget i en vejledning, der er vedtaget af Folketinget?

Det katastrofale er, børnene dermed også er ude af den kommunale støtte og

hjælp – og dermed også ude af et aktivt tilsyn. For selvfølgelig har Udlændingestyrelsen ikke hverken kompetence eller nærhed til børnene, de svæver i luften.

MEN DET SKAL blive værre endnu. I det nye udkast til vejledning fra marts 2015 står der klart, at asylsøgende børn er ude af serviceloven: De har ikke ret til hjælp efter denne lov – og det er alene Udlændingestyrelsen, der afgør, om børnene har mulighed for at få hjælp efter servicelovens bestemmelser. Det er noget, man evt. kan tage stilling til – efter særlig ansøgning. Man kan her bede kommunen om undersøgelse i tilfælde af behov, men det er Udlændingestyrelsen, der afgør sagen. Og den kan der ikke klages over.

Hvor er disse børns retstilstand så? Kan de støtte sig til Børnekonventionens artikler om, at alle børn, der opholder sig her i landet, skal nyde samme beskyttelse (artikel 22), skal nyde den højest opnåelige sundhedsbistand (artikel 24) – og i det hele taget være omfattet af, at barnets tarv skal komme i første række (artikel 3)?

Det kan de godt, men det er udsigtsløst, for konventionens bestemmelser er bortdefineret for deres vedkommende! Også selv om der i artikel 22 klart står, at børn med flygtningestatus – uanset om de kommer alene, sammen med forældre eller andre voksne – skal nyde de rettigheder, som er angivet i denne konvention. Det betyder ligestilling og beskyttelse mod diskrimination.

Vi er i fuld gang med at skrive disse børn ud af serviceloven, og dermed er vi også i fuld gang med at ophæve de forpligtelser, som vi har påtaget os som rets-

stat ifølge vores ratificering af Børnekonventionen. Børnene på asylcentre har ikke mere et retsgrundlag på at modtage hjælp og støtte, de har i bedste fald et behovsgrundlag – hvis Udlændingestyrelsen mener det.

DET ER, HVAD vi gør over for en gruppe af de mest udsatte børn i Danmark. Gennem de sidste 5-10 år er der gennemført flere undersøgelser af børn i asylcentre i Danmark.

Læger og psykologer har dokumenteret, at vi her har at gøre med børn, der ofte bærer på sorg, overgreb og traumer. En af undersøgelserne viste, at blandt de 4-16-årige asylbørn havde 35 pct. af dem tegn på psykisk lidelse. Blandt gruppen af 11-16-årige var denne andel på knap 60 pct. Det drejer sig om forskellige symptomer på ondt i livet, lav selvvurderet livskvalitet og et skrøbeligt socialt netværk. Der er ikke nogen af disse resultater, der kan overraske nogen.

Vi ved det, for det er børn, der har været på flugt fra en barndom, hvor de har set død og ødelæggelse. Derfor lider de også af den slags stress, der viser sig som natlige mareridt, angst og ofte også sorg og tab af nærtstående. De har mere end nogen andre brug for hjælp. Og så skriver vi os ud af vores retlige forpligtelse til at hjælpe dem. Og imens ankommer flere asylsøgende børn end nogensinde til Danmark.

DER STÅR VI. Med en Børnekonvention, som vi har taget lunkent imod. Og som vi ved først give lejlighed forsøger at undslås os for at stå på mål for. Vi løber fra den. Hvorfor gør vi det? Det er selvfølgelig

Læger og psykologer har dokumenteret, at vi her har at gøre med børn, der ofte bærer på sorg og traumer

svært at svare på – er det igen et knæfald for DF? Er det et forsøg på at vinde en folkestemning, der er pisket op til at være imod flygtninge, og hvor holdninger af den art kan udgøre en tro på, at man kan vinde stemmer? Er det ren populisme – eller er det et seriøst forsøg på at komme uden om Børnekonventionens krav om, at børn i Danmark er vores fælles børn – taget i den mest konkrete betydning?

Er det begyndelsen til enden for den Børnekonvention, som også er enestående på den måde, at den er den mest tilsluttede i verden – af alle konventioner. Den konvention er Danmark so oder so på vej ud af.

DER HAR SELVFLUGELIG været mange protester i de to høringer mod denne flugt fra vores ansvar som retsstat. Det er blandt andet Dansk Flygtningehjælp, Røde Kors, Dansk Institut for Menneskerettigheder og Børnerådet. Indtil videre er den sidste revision af vejledningen stillet i bero. Det må man formode er tilfældet, den er i hvert fald ikke udsendt i en endelig form. Eller også er der nye stramninger på vej – hvem ved med de uheldige alliancer, der er på det område.

Den ny vejledning var ikke udtryk for en ændring af retstilstanden, men derimod et ønske om at klargøre teksten, som tidligere ikke har været præcis nok: »Vejledningen siger ikke noget om niveauet for ydelser, men derimod om en ansvarsdeling, som ikke var så klart præciseret i den tidligere tekst«, siger han til Information (5. juli 2014). »Vi vil i Danmark overholde Børnekonventionen, det er vi forpligtet til, men det er nødvendigt med en ansvarsdeling mellem myndigheder«. Og – siger Holmgren videre: »Udsatte børn og unge får den samme hjælp med den nye vejledning».

MEN UNDSKYLD, hvorfor så en så gennemgribende omskrivning af vejledningen i to omgange, som man ellers hævder ikke at foretage? For det er, hvad der er tale om: en total omlægning af forpligtelsen. Børn med den dårligste baggrund overhovedet i Danmark skrives ud af vores almene sociale og menneskelige forpligtelse. Det skulle der ikke være nogen særlig grund til, siger souschefen. Ud over at skabe klarhed over ansvaret mellem myndigheder. Hvem tror på det?

Der er kun en udgang på denne historie. Den handler om at formulere et entydigt krav om at stoppe processen mod ugdyldiggørelsen af Børnekonventionen og kræve, at vi i Danmark giver børn på flugt et sikkert retsgrundlag – og en menneskelig, ligeværdig behandling.

Rul ændringen af Vejledning nr. 3 tilbage. Danmark kan ikke være andet bekendt. PER SCHULTZ JØRGENSEN